

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004

2009

Επιτροπή Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ
2007/2000(INI)

26.3.2007

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

σχετικά με την έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2005
(2007/2000(INI))

Επιτροπή Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων

Εισηγήτρια: Elisa Ferreira

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ	3
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	8

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2005 (2007/2000 (INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής για την πολιτική ανταγωνισμού 2005,
- έχοντας υπόψη τις τομεακές έρευνες της Επιτροπής στους τομείς της ενέργειας και των λιανικών τραπεζικών υπηρεσιών,
- έχοντας υπόψη τους στόχους της στρατηγικής της Λισαβόνας,
- έχοντας υπόψη το έγγραφο συζήτησης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού του Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 82 της Συνθήκης στις καταχρηστικές πρακτικές αποκλεισμού,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2002 για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της Συνθήκης¹ και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 773/2004 της Επιτροπής της 7ης Απριλίου 2004 σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων 81 και 82 της Συνθήκης ΕΚ²,
- έχοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23 παράγραφος 2 σημείο α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003³,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων)⁴,
- έχοντας υπόψη τη μελέτη του Οκτωβρίου 2005 της ΓΔ Διαγωνισμού για τα διορθωτικά μέτρα σε υποθέσεις συγκεντρώσεων το 2005,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής της 21ης Απριλίου 2004 σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της Συνθήκης ΕΚ⁵,
- έχοντας υπόψη το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΚ (COM(2005)0672) (Πράσινο Βιβλίο),
- έχοντας υπόψη το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις «Λιγότερες

¹ ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σελ. 1.

² ΕΕ L 123 της 27.4.2004, σελ. 18.

³ ΕΕ C 210 της 1.9.2006, σελ. 2.

⁴ ΕΕ L 24 της 29.1.2004, σελ. 1.

⁵ ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σελ. 1.

και καλύτερα στοχευμένες ενισχύσεις: οδικός χάρτης για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005-2009» (COM(2005)0107),

- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1628/2006 της 24ης Οκτωβρίου 2006 για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της Συνθήκης στις εθνικές επενδυτικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα¹,
 - έχοντας υπόψη το υπηρεσιακό έγγραφο της Επιτροπής του Σεπτεμβρίου 2006 για το κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία,
 - έχοντας υπόψη το κοινοτικό πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος²,
 - έχοντας υπόψη το σχέδιο κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις και τα επιχειρηματικά κεφάλαια που παρέχονται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις,
 - έχοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013³,
 - έχοντας υπόψη την απόφαση 2005/842/ΕΚ της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2005 για την εφαρμογή του άρθρου 82 παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος⁴, στην έκδοση που διαβιβάστηκε στο Κοινοβούλιο για γνωμοδότησή του στις 8 Σεπτεμβρίου 2004,
 - έχοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας και, ιδίως, την απόφαση της 24ης Ιουλίου 2003 για την υπόθεση C-280/00⁵,
 - έχοντας υπόψη το άρθρο 45 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Οικονομικών και Νομισματικών Θεμάτων και τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων, της Επιτροπής Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας, της Επιτροπής Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών και της Επιτροπής Μεταφορών και Τουρισμού (A6-0000/2007),
1. χαιρετίζει τη δράση της Επιτροπής υπέρ του εκσυγχρονισμού της πολιτικής ανταγωνισμού και ιδίως την πιο αποφασιστική στάση της για την καταπολέμηση των

¹ ΕΕ L 302 της 1.11.2006, σελ. 29.

² ΕΕ C 37 της 3.2.2001, σελ. 3.

³ ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σελ. 13.

⁴ ΕΕ L 312 της 29.11.2005, σελ. 67.

⁵ Υπόθεση C-280/00, Altmark Trans GmbH και Regierungspräsidium Magdeburg κατά Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH [2003] Συλλογή I-7747.

καρτέλ, την ανανεωμένη στόχευση των κρατικών ενισχύσεων και την έναρξη της διενέργειας τομεακών ερευνών· συγχαίρει την Επιτροπή για τις ενέργειες που έχει πραγματοποιήσει υπέρ της βελτίωσης της λειτουργίας του ευρωπαϊκού δικτύου ανταγωνισμού (ΕΔΑ)·

2. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η Επιτροπή προκρίνει μια οικονομική προσέγγιση της εφαρμογής της πολιτικής ανταγωνισμού έναντι μιας προσέγγισης κανονιστικής φύσεως· χαιρετίζει την προσέγγιση των τομεακών ερευνών, η οποία βρίσκεται εγγύτερα στην πραγματικότητα των επιχειρηματικών πρακτικών, ιδίως όσον αφορά τον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και της ενέργειας· τονίζει περαιτέρω ότι οι έρευνες αυτές θα έπρεπε να ρίξουν φως στη σημερινή κατάσταση και στις τάσεις που επικρατούν στους διάφορους τομείς και να δώσουν ώθηση σε μια πολιτική επικεντρωμένη στο μέλλον·
3. χαιρετίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής να βελτιώσει την ποιότητα της εφαρμογής των αποφάσεων στο πλαίσιο του ΕΔΑ μέσω της ενισχυμένης συνεργασίας με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού (ΕΑΑ) και της μεταξύ τους συνεργασίας·
4. επαναλαμβάνει την έκκλησή του, σε ό,τι αφορά τη συνεργασία με τις ΕΑΑ και την εφαρμογή της πολιτικής από αυτές, για περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τον περιορισμό της ανασφάλειας που προκαλούν οι αποκλίνουσες ερμηνείες του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού από τα εθνικά δικαστήρια, καθώς και οι διαφορές στην ταχύτητα, το περιεχόμενο και την εφαρμογή των τελικών αποφάσεων· καλεί την Επιτροπή να εξετάσει τη δυνατότητα δημιουργίας ενός δικτύου δικαστικών αρχών, παρόμοιου με το υφιστάμενο ΕΔΑ·
5. επαναλαμβάνει την έκκλησή του, σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) και δεδομένων των σημαντικών διαφορών όσον αφορά τις πολιτικές και τις έννοιες που επικρατούν στα κράτη μέλη, για περαιτέρω πρόοδο σε σχέση τόσο με τη αποσαφήνιση των εννοιών όσο και με την πρακτική εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων του ανταγωνισμού·
6. χαιρετίζει την περαιτέρω διασάφηση των υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας και τη βελτιωμένη εφαρμογή των υποχρεώσεων αυτών στην περίπτωση των ΥΓΟΣ, δεδομένων των διαφορών όσον αφορά τις ρυθμιστικές παραδόσεις, τον βαθμό της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών και τις ικανότητες εφαρμογής των διαφόρων κρατών μελών·
7. χαιρετίζει την αύξηση των διαδικασιών που εγκρίνονται στο πλαίσιο του προτύπου προγράμματος επιείκειας του ΕΔΑ· τονίζει, ωστόσο, ότι απαιτείται περαιτέρω βελτίωση του μέσου αυτού προκειμένου να αποφευχθεί ενδεχόμενη κακή χρήση του, ιδίως με το να τεθούν σε δυσμενή θέση οι ασθενέστεροι συμμετέχοντες στην αθέμιτη σύμπραξη·
8. υπενθυμίζει, υπό το πρίσμα αυτό, την ανάγκη συντονισμού των διττών μέσων των αγωγών αποζημίωσης και των διαδικασιών επιείκειας, προκειμένου να διασφαλιστεί η παροχή επαρκών κινήτρων υπέρ της ορθής συμπεριφοράς·
9. εκφράζει την ανησυχία του για τις υπερβολικές καθυστερήσεις που σημειώνονται στις διαδικασίες ανάκτησης μη εγκεκριμένων κρατικών ενισχύσεων που έχουν χορηγηθεί διάφορα κράτη μέλη· τονίζει ότι η ανεπαρκής εφαρμογή των κανόνων στον τομέα αυτόν

μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα επιζήμια για τον δίκαιο ανταγωνισμό·

10. επισημαίνει την ανάγκη παρακολούθησης των νέων μορφών στρέβλωσης του ανταγωνισμού μεταξύ των ευρωπαϊκών εταιρειών και συγκεκριμένα μέσω της καταχρηστικής απασχόλησης φθηνού και υψηλά ειδικευμένου εργατικού δυναμικού στο πλαίσιο συμβάσεων πρακτικής άσκησης· επισημαίνει ότι θα ήταν ευπρόσδεκτη η θέσπιση νέας ρύθμισης στον τομέα αυτόν·
11. επισημαίνει την ανάγκη ενίσχυσης του ρόλου του Κοινοβουλίου, περιλαμβανομένης της προώθησης των εξουσιών συναπόφασης, στην ανάπτυξη της πολιτικής ανταγωνισμού·
12. χαιρετίζει τις προσπάθειες ενίσχυσης του ΕΔΑ στον τομέα της αντιμονοπωλιακής δράσης, μέσω της εναρμόνισης των πρακτικών και της ερμηνείας των κανόνων, καθώς και μέσω της εκχώρησης αρμοδιοτήτων και της ανταλλαγής εμπειριών μεταξύ των ΕΑΑ·
13. εκφράζει την ανησυχία του για τη σχετική αδυναμία επίτευξης πραγματικού ανταγωνισμού στις αγορές ενέργειας έως σήμερα· σημειώνει ότι σε πολλά κράτη μέλη ο διαχωρισμός της ιδιοκτησίας έχει αποδειχθεί ανεπαρκής για τη διασφάλιση του κατάλληλου ανταγωνισμού, καθώς τα πολύ υψηλά μερίδια αγοράς των κατεστημένων φορέων σχετίζονται με την ανεπαρκή πρόσβαση στην αγορά και με τον αποκλεισμό της·
14. αναρωτιέται αν έπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα στην ολοκλήρωση του διαχωρισμού της ιδιοκτησίας στον τομέα της ενέργειας, μαζί με τη διάλυση των κάθετων ομίλων και τη διασφάλιση συνθηκών πραγματικής πρόσβασης στην αγορά· στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνει ότι θα ήταν ευπρόσδεκτη η περαιτέρω αποσαφήνιση των εθνικών και ευρωπαϊκών στρατηγικών για τους «πρωταθλητές»·
15. υπενθυμίζει τη προσήλωση της Επιτροπής στην αναθεώρηση του «κανόνα των δύο τρίτων» ως μέσου μέτρησης του κοινοτικού αντικτύπου των προτάσεων συγκέντρωσης· επισημαίνει ότι θα ήταν ευπρόσδεκτη η πρόοδος στον τομέα αυτόν, καθώς και μια πιο συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά την αξιολόγηση συγκρίσιμων δραστηριοτήτων συγκέντρωσης και συγκεκριμένα όταν οι αποφάσεις που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο μπορούν να έχουν ισχυρό αντίκτυπο στη δομή της αγοράς γειτονικών κρατών μελών·
16. χαιρετίζει το Πράσινο Βιβλίο της Επιτροπής και υπογραμμίζει ότι πρέπει να εφαρμόζεται το δικαίωμα αποζημίωσης των θυμάτων που υφίστανται ζημιές λόγω συμπεριφοράς που παραβαίνει τους κανόνες του ανταγωνισμού·
17. επικροτεί τις προσπάθειες της Επιτροπής να ενισχύσει τα μέσα επιφυλακής για τον εντοπισμό καρτέλ, ιδίως την αναθεώρηση των διαδικασιών επιείκειας και τις νέες κατευθυντήριες γραμμές για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων, που επικεντρώνονται σε μακροχρόνιες συμφωνίες εντός μεγάλων αγορών·
18. πιστεύει ότι η εφαρμογή των κοινοτικών και εθνικών κανόνων ελέγχου των συγκεντρώσεων θα ωφελείτο τα μάλα από τη συνεργασία μεταξύ των ΕΑΑ υπέρ της συγκρότησης μιας κοινής βάσης δεδομένων όπου θα καταχωρίζονταν όλες οι υποθέσεις που εξετάζονται, στο πλαίσιο ενός ειδικού δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών·
19. επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τη μελέτη της επιτροπής για τα διορθωτικά μέσα σε

υποθέσεις συγκεντρώσεων, η αποτελεσματικότητα των διορθωτικών μέσων διαρθρωτικού χαρακτήρα συχνά υπονομεύεται από τις συμπεριφορές των εμπλεκομένων εταιρειών που εμποδίζουν τον ανταγωνισμό, ιδίως από τον περιορισμό της πρόσβασης στην αγορά· συνεπώς, καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει την επιφυλακή της για τον εντοπισμό δυνητικών κενών στην εφαρμογή των διορθωτικών μέσων σε υποθέσεις συγκεντρώσεων·

20. χαιρετίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής να αυξήσει τη διαφάνεια και τη δημόσια λογοδοσία των υφιστάμενων μηχανισμών κρατικών ενισχύσεων· χαιρετίζει κάθε περαιτέρω προσπάθεια βελτίωσης της διαφάνειας στο πλαίσιο αυτό·
21. υπενθυμίζει την ανάγκη να αποφεύγεται ο ανταγωνισμός και η επικάλυψη μεταξύ των καθεστώτων κρατικών ενισχύσεων των κρατών μελών, καθώς και κάθε στρέβλωση που μπορεί να προκαλέσουν στην εσωτερική αγορά οι διαφορετικές εθνικές τεχνικές και δημοσιονομικές ικανότητες στήριξης των κρατικών ενισχύσεων· επισημαίνει ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες από την Επιτροπή υπέρ της εναρμόνισης των εθνικών πρακτικών και της προώθησης της ανταλλαγής πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών·
22. υπενθυμίζει την αρχή της συμβατότητας μεταξύ των κρατικών ενισχύσεων και της κοινοτικής πολιτικής συνοχής· υπενθυμίζει ότι οι μεμονωμένες ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα που χορηγούνται εκτός των εγκεκριμένων καθεστώτων ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα συνεπάγονται εγγενώς υψηλότερους κινδύνους στρέβλωσης του ανταγωνισμού·
23. φρονεί ότι η κοινοτική πολιτική για τις κρατικές ενισχύσεις, ιδίως όσον αφορά τους τομείς που λειτουργούν στην παγκοσμιοποιημένη αγορά, πρέπει να επικεντρώνεται στις πρακτικές χορήγησης ενισχύσεων που ακολουθούν οι κυβερνήσεις τρίτων χωρών σε σχέση με τους ανταγωνιστές· επισημαίνει, ωστόσο, ότι θα έπρεπε να επιτευχθεί ισορροπία δίνοντας προτεραιότητα σε προσπάθειες συνεργασίας και αμοιβαίας αναγνώρισης και όχι καταφεύγοντας στον ανταγωνισμό στο επίπεδο των επιδοτήσεων·
24. τονίζει ότι το νέο πρόγραμμα δράσης της Επιτροπής για το εμπόριο, στο πλαίσιο του οποίου θα πραγματοποιηθούν διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνιών ελεύθερων εμπορικών συναλλαγών με επιλεγμένους εταίρους, απαιτεί την ιδιαίτερα ενεργό συμμετοχή της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ώστε να αντιμετωπιστούν καταλλήλως στο πλαίσιο των συμφωνιών αυτών τα κύρια ζητήματα του ανταγωνισμού·
25. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Το 2005, τέθηκε σε ισχύ και ενοποιήθηκε μια σειρά γενικών κατευθυντήριων γραμμών που είχαν οριστεί στο παρελθόν σχετικά με τη μεταρρύθμιση της πολιτικής ανταγωνισμού, ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκαν σημαντικές νέες ενέργειες για την ενημέρωση της ευρωπαϊκής πολιτικής ανταγωνισμού και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας, της διαφάνειας και της συνεκτικότητάς της.

Σε γενικές γραμμές, η έκθεση επισημαίνει ότι τα τελευταία χρόνια η πολιτική ανταγωνισμού καταγράφει μια ενθαρρυντική τάση προς την προώθηση της κατανόησης των πραγματικών ή δυνητικών επιπτώσεων συγκεκριμένων πρακτικών ή αλλαγών των επιχειρηματικών δομών και προς την απομάκρυνση από την αυστηρά τυπική εφαρμογή των κανόνων του ανταγωνισμού (δηλαδή από την κανονιστικής φύσεως προσέγγιση). Παρότι ευπρόσδεκτη, αυτή η επιλογή συνιστά μεγαλύτερη πρόκληση από την παραδοσιακή κανονιστικής φύσεως μέθοδο. Δεν πρέπει να επιτραπεί στη μεγαλύτερη πολυπλοκότητα της νέας προσέγγισης να δημιουργήσει ανασφάλεια στις επιχειρήσεις, ιδίως στις μικρότερες εταιρείες, ή αποστροφή προς τον κίνδυνο, κάτι που θα ήταν αντίθετο προς στους στόχους της πολιτικής ανταγωνισμού.

Εξίσου ευπρόσδεκτη είναι η τάση προς την αποκέντρωση που καθίσταται ολοένα και πιο αισθητή στην ευρωπαϊκή πολιτική ανταγωνισμού· ωστόσο, χρειάζεται να καταβληθούν πολύ περισσότερες προσπάθειες για την εναρμόνιση των κριτηρίων ερμηνείας και εφαρμογής των κανόνων στα διάφορα κράτη μέλη και στους επιμέρους οργανισμούς. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ένας συνεκτικός βαθμός εφαρμογής των κανόνων στις διάφορες χώρες· για τον σκοπό αυτόν, χρειάζεται η συνδρομή των εθνικών νομικών συστημάτων και ιδίως των δικαστηρίων, μαζί με τις αρχές ανταγωνισμού.

Η υπό εξέταση έκθεση επιβεβαιώνει ότι ο ανταγωνισμός εξακολουθεί να υστερεί σημαντικά σε αγορές στρατηγικής σημασίας (επί παραδείγματι, στην ενέργεια) και στις υπηρεσίες (περιλαμβανομένων των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος). Δεδομένων των ανησυχιών σχετικά με τη στρατηγική ασφάλεια και την καθολική κάλυψη, είναι απαραίτητο να αποσαφηνιστούν οι τομεακοί στόχοι που διέπουν τους κανόνες του ανταγωνισμού και η αποστολή που ανατίθεται στις ρυθμιστικές αρχές. Επιπροσθέτως, η ανάγκη συνδυασμού της ικανότητας δημόσιας ρύθμισης με την αυξανόμενη ισχύ των παραγόντων της αγοράς μπορεί να αποδειχθεί σαφέστερα μέσω μιας ανάλυσης ανά τομέα. Ως εκ τούτου, κατά τον καθορισμό των τομέων προτεραιότητάς τους, η Επιτροπή και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού πρέπει να ορίσουν σαφή κριτήρια και να διαμορφώσουν μια συνεκτική βάση για την αξιολόγηση του αντικτύπου των δράσεών τους στην ευημερία των καταναλωτών και στην προστασία των συμφερόντων τους.

2. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ (ΑΝΤΙΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ)

Μεταξύ των πιο αξιοσημείωτων νέων βημάτων προς τη σωστή κατεύθυνση συγκαταλέγεται το Πράσινο Βιβλίο για τις αγωγές αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών

κανόνων της ΕΚ και οι δημοσιευθείσες στα τέλη του 2005 κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 82 στις καταχρηστικές πρακτικές αποκλεισμού· όσον αφορά τη δράση που έχει αναληφθεί, έχει ξεκινήσει η λειτουργία του πρότυπου προγράμματος επιείκειας, καθώς και η διενέργεια δύο τομεακών ερευνών, ενώ παράλληλα έχει ξεκινήσει και η αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για την επιβολή προστίμων στα καρτέλ. Επιπροσθέτως, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού (ΕΔΑ) κατέχει κεντρικό ρόλο στην επιτυχή εφαρμογή των νέων διατάξεων που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1/2003. Τα μέτρα αυτά συνθέτουν στο σύνολό τους μια πιο αποτελεσματική πολιτική ανταγωνισμού.

Ωστόσο, στην ενότητα αυτή πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή της Επιτροπής σε ορισμένους τομείς όπου υπάρχει περιθώριο βελτίωσης όσον αφορά τον ανταγωνισμό.

Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, εξακολουθούν να υφίστανται σοβαρά προβλήματα ανταγωνισμού και ρύθμισης. Η ευρωπαϊκή αγορά συνεχίζει να υπόκειται σε εξαιρέσεις που ουσιαστικά ευνοούν τους εθνικούς παράγοντες. Πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα υπέρ της γενικής εναρμόνισης των αντίστοιχων κριτηρίων και πρακτικών που εφαρμόζονται από τις ρυθμιστικές και τις εποπτικές αρχές.

Σε ό,τι αφορά το έργο που έχει ξεκινήσει η Επιτροπή σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 82 στις καταχρηστικές πρακτικές αποκλεισμού, οι συστάσεις του ΕΚ, που διατυπώνονται σε επιστολή που απεστάλη στην Επίτροπο τον Μάρτιο του 2006, επισημαίνουν την ανάγκη να διασφαλιστούν υψηλά πρότυπα επιφυλακής όσον αφορά τις καταχρήσεις της αγοράς και να καταστούν πιο συνεκτικές και προβλέψιμες οι αποφάσεις, βάσει της αντίληψης ότι η προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών προηγείται της αξιολόγησης της οικονομικής αποδοτικότητας των πρακτικών.

Το κοινοτικό πρότυπο πρόγραμμα επιείκειας παρουσιάζει αδιαμφισβήτητα πλεονεκτήματα όσον αφορά τον εντοπισμό και την καταδίκη των αθέμιτων συμπράξεων, τα οποία, ωστόσο, θα μπορούσαν να βελτιωθούν εάν το πρόγραμμα εφαρμοζόταν πιο αποτελεσματικά σε πρακτικό επίπεδο. Είναι σημαντικό να προληφθεί η κατάχρηση του προγράμματος που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί είτε επιτρέποντας στους αιτούντες να εκμεταλλεύονται τεχνητά τις αιτήσεις επιείκειας είτε επιβάλλοντας ποινές σε εταιρείες που, ως μικρότεροι φορείς, δεν θα ήταν σε θέση να συνεισφέρουν ουσιαστικά στις διαδικασίες.

Και στην περίπτωση αυτή, το σημαντικό είναι η δημιουργία πρωτοβουλιών που επιτρέπουν τη διαβίβαση σαφών και διαφανών κατευθυντήριων γραμμών στις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ.

Συμπληρωματικά της ανωτέρω πρωτοβουλίας, το Κοινοβούλιο χαιρετίζει το γεγονός ότι πρόκειται να εφαρμοστεί, όπως προβλέπεται στα συμπεράσματα του Πράσινου Βιβλίου, η πρακτική των «αγωγών αποζημίωσης για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΚ», καθώς θα δημιουργήσει τις συνθήκες που απαιτούνται για την άσκηση του δικαιώματος αποζημίωσης για ζημιές που προκαλούνται σε πολίτες και εταιρείες, ιδίως σε ΜΜΕ. Θα πρέπει να μειωθεί ο κίνδυνος των ενδεχόμενων συγκρούσεων μεταξύ των κινήτρων που παρέχονται στο πλαίσιο του κοινοτικού προτύπου προγράμματος επιείκειας και της υποχρέωσης αποζημίωσης, όπως ορίζεται στο Πράσινο Βιβλίο.

Ένας τελευταίος λόγος ανησυχίας είναι το γεγονός ότι οι εταιρείες θα μπορούσαν να οδηγηθούν σε νέες μορφές αθέμιτου ανταγωνισμού προκύπτουσες από το γεγονός ότι ολοένα και περισσότερο νεαροί εργαζόμενοι με υψηλή ειδικευση προσλαμβάνονται ως ασκούμενοι στο πλαίσιο μη νομοθετικά ρυθμιζόμενων συμβάσεων αορίστου χρόνου που δεν είναι σύμφωνες με τα πρότυπα που ισχύουν για τον ελάχιστο μισθό και τα εργασιακά δικαιώματα.

2. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΟΡΕΣ (Σ&Ε)

Οι τελευταίες εξελίξεις στην ενιαία αγορά, ιδίως όσον αφορά την ενέργεια και τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, καταδεικνύουν την ανεπάρκεια του σημερινού κοινοτικού ρυθμιστικού πλαισίου που ισχύει για τις συγκεντρώσεις και τις εξαγορές.

Όπως παραδέχτηκε δημοσίως τον Νοέμβριο του 2005 η Επίτροπος, ο κανόνας των «δύο τρίτων», ο οποίος αναφέρεται στον κύκλο εργασιών στην εγχώρια αγορά, δεν αποτελεί πλέον κατάλληλο όριο για την ενεργοποίηση της αρμοδιότητας της Επιτροπής να αξιολογεί συγκεντρώσεις με κοινοτικό αντίκτυπο. Οι διαφορές μεταξύ των εθνικών ρυθμιστικών διατάξεων επιδεινώνουν τη στρέβλωση και, έτσι, δραστηριότητες με συγκρίσιμο αντίκτυπο δεν αντιμετωπίζονται με συνεκτικό τρόπο.

Η συγκέντρωση ισχύος στην αγορά ενός κράτους μέλους μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη, εάν οι εγχώριες αγορές τους εξαρτώνται από την ανάπτυξη του βιομηχανικού σχεδιασμού σε γειτονικές αγορές. Και ακόμα χειρότερα, μια εθνική ρυθμιστική αρχή μπορεί να εγκρίνει συγκεντρώσεις που υπόκεινται σε δεσμεύσεις με διασυνοριακό αντίκτυπο χωρίς την απαραίτητη διασύνδεση με τις ρυθμιστικές αρχές των γειτονικών χωρών. Τα προβλήματα αυτά καθίστανται πιο σοβαρά στις πιο απομακρυσμένες αγορές της Ένωσης, εξαιτίας των δυσκολιών διασύνδεσης και του συνήθως μικρότερου μεγέθους της αγοράς.

Για τον λόγο αυτόν, το Κοινοβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει μια πρόταση αναθεώρησης του ρυθμιστικού πλαισίου, προκειμένου να καταστεί δυνατή η οικοδόμηση της εσωτερικής αγοράς σε θεμέλια συνεκτικότητας.

Μια περαιτέρω πρόταση για τη βελτίωση του επιπέδου και της συνεκτικότητας της λήψης αποφάσεων είναι η συγκρότηση μιας βάσης δεδομένων ως μέρους του πλαισίου συνεργασίας του ΕΔΑ προκειμένου να δημιουργηθεί ένα κεντρικό αρχείο των εξεταζόμενων υποθέσεων Σ&Ε, που θα συμβάλει στη συγκριτική αξιολόγηση του αντικτύπου των δεσμεύσεων που προτείνονται κατά την εξέταση των σχεδίων συγκέντρωσης.

Η περίπτωση της ενέργειας

Ο τομέας της ενέργειας και οι λύσεις που εφαρμόζονται εν προκειμένω θα μπορούσαν να διαμορφώσουν ένα πρότυπο και για άλλους τομείς. Η τομεακή έρευνα για τις αγορές φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού αποκάλυψε ξεκάθαρα μια σύνθετη δέσμη φραγμών που εμποδίζουν την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και τη διασφάλιση πραγματικά δίκαιου ανταγωνισμού.

Συγκεκριμένα, σε αρκετές εθνικές αγορές ηλεκτρισμού δεν έχει ακόμα εφαρμοστεί ο

διαχωρισμός της ιδιοκτησίας. Ακόμη χειρότερα, υπάρχουν περιπτώσεις όπου ο διαχωρισμός έχει υλοποιηθεί, αλλά η παραγωγή και η διανομή παραμένουν καθετοποιημένες. Η εφαρμογή του διαχωρισμού, όπως απαιτούν η δεύτερη και η τρίτη οδηγία για τον ηλεκτρισμό και το φυσικό αέριο, θα έπρεπε να αποτελέσει προτεραιότητα της δράσης της Επιτροπής.

Η εμπειρία από τις πιο αναπτυγμένες αγορές ενέργειας της Ένωσης δείχνει ότι η ενιαία αγορά δεν μπορεί να ολοκληρωθεί χωρίς εύρυθμα λειτουργούσες περιφερειακές αγορές: τούτο αποτελεί προϋπόθεση. Οι περιφερειακές αγορές πρέπει να είναι κατάλληλα διασυνδεδεμένες – προϋπόθεση αναγκαία, αλλά όχι επαρκής για την επίτευξη των επιθυμητών στόχων. Χρειάζεται επίσης περαιτέρω δράση: οι ρυθμιστικές αρχές πρέπει να συνεργάζονται για την εκτέλεση τυποποιημένων εργασιών· πρέπει να εξαλειφθεί κάθε μορφή δημόσιας προστασίας των αγορών, όπως και οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις προδιαγραφές των προϊόντων.

3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Το σχέδιο δράσης της Επιτροπής για τις κρατικές ενισχύσεις είναι ευπρόσδεκτο, όπως επίσης ικανοποιητικές κρίνονται οι νέες κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, η χάραξη των οποίων άρχισε το 2005, καθώς και η ανακοίνωση σχετικά με τις ενισχύσεις για την καινοτομία.

Παρά τις προσπάθειες της Επιτροπής να εναρμονίσει τις πρακτικές και να εγγυηθεί τη διαφάνεια, υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν έναν de facto ανταγωνισμό κινήτρων μεταξύ των περιφερειών και των κρατών μελών της ΕΕ· σε συνδυασμό με την απουσία εναρμόνισης άλλων πολιτικών, όπως της δημοσιονομικής, ο ανταγωνισμός αυτός μπορεί να προκαλέσει τελικά τη διόγκωση του ποσού των χορηγούμενων ενισχύσεων και την ενθάρρυνση τεχνητών μετεγκαταστάσεων επιχειρήσεων εντός του ευρωπαϊκού χώρου, με σοβαρές συνέπειες για ορισμένες περιφέρειες και χώρες.

Ένας άλλος παράγοντας ανασταλτικός για τον υγιή ανταγωνισμό είναι οι διαφορές που παρατηρούνται στις επιδόσεις των κρατών μελών όσον αφορά την πραγματική και έγκαιρη ανάκτηση ενισχύσεων που έχουν χορηγηθεί εσφαλμένως. Πρέπει να επαινέσουμε την Επιτροπή για τις προσπάθειές της να βελτιώσει την κατάσταση αυτή.

Οι μείζονες διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ όσον αφορά τον έλεγχο των επιβλαβών εκπομπών δεν πρέπει να καταστούν πρόσθετος παράγοντας στρέβλωσης του ανταγωνισμού σε τομεακό επίπεδο. Οι διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους τα κράτη μέλη διανέμουν τα δικαιώματα εκπομπής αερίων μεταξύ των επιμέρους τομέων, ο διαφορετικός βαθμός στον οποίο οι εταιρείες είναι σε θέση να μεταβιβάζουν στους καταναλωτές το κόστος της απόκτησης δικαιωμάτων εκπομπής αερίων και η ποικίλη φύση των κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον είναι ζητήματα που θα πρέπει να εξετάσει η Επιτροπή.

4. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Δεδομένου ότι ο ανταγωνισμός στους βασικούς τομείς έχει παγκοσμιοποιηθεί, αποκτά ύψιστη σημασία η διεθνής διάσταση της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού. Πρέπει, για τον λόγο

αυτόν, να συγχαρούμε την Επιτροπή για τα επιτεύγματά της στον τομέα της πολυμερούς και της διμερούς συνεργασίας με ηγετικούς εταίρους, μεταξύ των οποίων οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα και, προπαντός, η Κίνα.

Πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή της Επιτροπής στο γεγονός ότι, κατά τον καθορισμό του καθεστώτος ενισχύσεων για κάθε τομέα, πρέπει να λαμβάνει υπόψη το επίπεδο των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούν οι βασικοί διεθνείς ανταγωνιστές της ΕΕ, καθώς κάθε κίνηση για την εξισορρόπηση και την εναρμόνιση των εν λόγω πρακτικών πρέπει να υποστηρίζεται.

Είναι σημαντικό η κοινοτική πολιτική ανταγωνισμού να διακρίνεται από συνεκτικότητα με την εμπορική πολιτική, ιδίως δεδομένου του νέου προγράμματος δράσης με τίτλο «Η Ευρώπη στον κόσμο: η συμμετοχή της στον παγκόσμιο ανταγωνισμό», το οποίο προσανατολίζεται προς τις διμερείς και περιφερειακές συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών. Η ΓΔ Ανταγωνισμού πρέπει να αναλάβει πολύ ενεργό δράση, προκειμένου να στηρίξει τις προσπάθειες εξασφάλισης της αμοιβαίας αναγνώρισης των ανταγωνιστικών πρακτικών, ιδίως στους τομείς των κρατικών ενισχύσεων, των δημόσιων συμβάσεων, των υπηρεσιών, των επενδύσεων και της διευκόλυνσης των εμπορικών συναλλαγών.